

Intentieverklaring inzake de overgang van een kind/jongere tussen 2 residentiële organisaties.

1. Naar het beleid van de voorziening

Het beleid van de voorziening geeft ruimte om de overgang kwaliteitsvol te laten verlopen.

De begeleiders kunnen investeren in de transitie.

De kinderen van de leefgroep hebben tijd om afscheid te nemen en om zich voor te bereiden op een nieuw kind.

2. Theoretische verantwoording

De overgang naar een nieuw residentieel verblijf van een kind is voor de 'professionelen' eerder gewoon, terwijl het voor het kind helemaal niet vanzelfsprekend is. Vanuit het **ontwikkelingsbelang** van het kind en meer bepaald de impact van hechting en separatie, kan gesteld worden dat zo'n overstap veel zorg vraagt als we het zorgvuldigheidsprincipe hanteren bij dit scharniermoment.

Gehechtheid is een **biologisch imperatief**. Dit wil zeggen dat een kind voorgeprogrammeerd is om een selectieve relatie aan te gaan, ook wanneer het in een tijdelijke opvang terecht komt. Het is dus geen optie om het hechtingswervend gedrag van het kind te negeren. Omdat het verlies (zowel letterlijk als figuurlijk) van een hechtingsfiguur tragisch en traumatiserend is, moet net de mogelijkheid om nieuwe hechtingen aan te gaan, ten volle benut worden. Opdat het kind niet in een emotioneel vacuüm terecht zou komen, is het belangrijk dat er begeleiders zijn die emotioneel in het kind investeren. Hierdoor worden ze als het ware ongewild belangrijke zorgfiguren en verwerven ze een zorgloyaliteit.

Het kunnen aangaan van een nieuwe band hangt af van de mate waarin psychisch ruimte gemaakt wordt voor een bestaande band.

Iedereen moet er zich ten volle van bewust zijn dat **meerdere hechtingen** mogelijk zijn. Bij een overstap is daarom de aandacht voor hechting, en het overdragen ervan tussen huidige en toekomstige hechtingsfiguren, noodzakelijk.

Net bij een overstap wordt de **stress** groter. En stress activeert het hechtingssysteem. Hoe groter de dreiging, hoe krachtiger het verlangen naar verbondenheid. Op het moment dat alles in het leven van een kind op losse schroeven komt te staan (woont, vrienden, dag- en weekinvulling, zorgende volwassenen, soms zelfs contact met broers en zussen) mogen we een piek verwachten in de hechting.

Wat bij een overdracht vooral aan de orde is, zijn de **variabelen** die de gevolgen van een scheiding mee kunnen beïnvloeden. Uit onderzoek blijkt dat volgende variabelen hierbij belangrijk zijn:

- het tijdstip en omstandigheden van een scheiding;

- de omgevingsfactoren die van invloed zijn om een binding met een zorgfiguur tijdens diens afwezigheid 'vast' te houden;
- de emotionele beleving en de aard van een eerste (eerdere) scheidingservaring.

We hebben dus veel goede redenen om de manier waarop een te voorziene breuk tot stand komt, te omkaderen met de grootst mogelijke zorg. Hierin ligt een opdracht besloten voor elk centrum dat voor toeleiding naar en/of voor onthaal van een kind zorgt.

3. Doelstelling

Bij de transitie moet gezorgd worden *enerzijds* voor een - voor het kind – veilige afronding van het relationele verhaal met zorgfiguren (begeleiders) die voor hem belangrijk zijn (geweest) en *anderzijds* voor het leggen van verbinding met de toekomstige zorgfiguren.

Het realiseren van dit algemene doel veronderstelt uiteraard:

- de erkenning van het kind als belangrijke participant in het overstapgebeuren;
- het verbinden van het verleden met de toekomst door het 'bewust' beleven van de transitieperiode zodat voorkomen wordt dat het onbewuste ondermijnende dynamieken op gang brengt;
- dat de bestaande zorgfiguren (ook niet-ouder) in de gelegenheid gesteld worden om het mandaat door te geven aan de toekomstige zorgfiguur;
- een timing die een zachte landing mogelijk maakt en een procedure die abruptheid ondervangt, zonder de overstapperperiode te rekken, vanuit het belang van kind.

4. Concretisering

We gaan ervan uit dat de beslissing genomen is en de dossiergegevens overgedragen zijn.

- De individuele begeleiders (IB) of zorgfiguren hebben een overleg over
 - de specifieke gevoeligheden, noden, aandachtspunten en reactiewijzen van het kind;
 - de concrete acties die ondernomen zullen worden in de beide voorzieningen rond afscheid en onthaal;
 - wanneer beide IB's samen met het kind tijd doorbrengen.
- Het kind krijgt informatie over de nieuwe voorziening door zijn IB.
- De nieuwe IB maakt kennis met het kind in zijn vertrouwde omgeving, samen met zijn IB.
- Het contact wordt stelselmatig opgebouwd en uitgebreid.
 - Het kind komt met zijn IB op bezoek en/of speel-tijd.
 - Er wordt een overnachting - en nadien meerdere - georganiseerd.
- Er worden – voor de definitieve verhuis - zoveel mogelijk praktische zaken door beide IB's begeleid in dialoog met het kind : aankoop nieuwe kleding, doktersbezoek, school,...

- De vorige IB is indien mogelijk mee bij de verhuis en komt binnen de week nog op bezoek. Bezoeken of contacten (een telefoontje, kaartje, ...) met de vorige IB worden afgesproken en geleidelijk afgebouwd.

De vertrouwde leefgroep

- Er wordt met de leefgroep verschillende momenten voorzien om de emotionele beleving te bespreken en/of om in acties of rituelen het afscheid een plaats te geven.
- De IB heeft er aandacht voor om de zorg en veiligheid die hij bood, in woorden reeds te linken aan de nieuwe IB (bv. "Je nieuwe IB zal je knuffel ook altijd aangeven als je slapen gaat"). De psychische ruimte wordt gecreëerd om een nieuwe 'selectieve' relatie aan te gaan met een nieuwe zorgfiguur.

De ontvangende leefgroep

- De leefgroep heeft de tijd gekregen om afscheid te nemen van een vorig kind dat vertrokken is en kan even op adem komen.
- De leefgroep wordt geïnformeerd over en voorbereid op het bezoek van het kind.
- De leefgroep heeft een ritueel (bv. een onthaal- of spelmoment, een knutselgeschenkje, ...) om het kind welkom te heten.
- De IB heeft er aandacht voor dat het kind loyaal mag blijven ten aanzien van de vorige IB.
-

Addendum

=>De bezorgdheid rond een kwaliteitsvolle transitie tussen residentiële voorzieningen, kadert binnen het oorspronkelijke gedachtengoed van integrale jeugdhulp. Voorliggende tekst heeft echter geen bindend karakter, maar kan als een bescheiden, groeiende good-practice binnen het integrale gedachtengoed, de zorg rond het kind verbeteren.

=>We vragen de kwaliteitscoördinator en/of kwaliteitsteam om deze tekst te evalueren en rijker te maken. Deze tekst kan bv. aangevuld worden met heel concrete voorzetten betreffende thema's die mede bij een transitie moment aan bod komen, zoals wisseling van sport of vrije tijd, afspraken rond kledijaankoop, dokterscontacten, ouderafspraken, ...
Hopelijk kan deze (al of niet herwerkte) tekst een onderdeel worden binnen uw kwaliteitsbeleid en als daadwerkelijke basis dienen bij een residentiële transitie.

Voor verdere vragen of suggesties,... kan u terecht bij Het Open Poortje, Schaek Arnold, tel 03.383.26.51.

Indien deze tekst bij u de nodige kwalitatieve opvolging krijgt, hadden we graag vernomen hoe u dit gestalte gaf.